

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – СЕВЕР

Отдел „Статистически изследвания – Габрово“

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ ПРЕЗ 2016 ГОДИНА В ОБЛАСТ ГАБРОВО

Текуща демографска ситуация в област Габрово през 2016 година:

- Населението на областта продължава да намалява и застарява;
- Задълбочава се дисбалансът в териториалното разпределение на населението;
- Намалява абсолютният брой на живородените и коефициентът на обща раждаемост;
- Увеличава се броят на умрелите и коефициентът на обща смъртност;
- Намалява детската смъртност;
- Увеличава се броят на сключените бракове, а броят на разводите намалява.

Брой и структура на населението

Към 31.12.2016 година населението на област Габрово е 112 334 души, което представлява 1.6% от населението на страната и 13.9% от населението на Северен централен район. В сравнение с 2015 г. населението на областта намалява с 1 938 или с 1.7%, като най-голямо е в община Трявна – с 2.0% , следвана от община Габрово – 1.8% и Дряново и Севлиево с 1.5%.

Мъжете в областта са 54 239 (48.3%), а жените 58 095 (51.7%) или на 1000 мъже се падат 1071 жени. Броят на мъжете преобладава до 50 години. С нарастване на възрастта се увеличава броят и относителният дял на жените от общото население на област Габрово.

1. Население към 31.12.2016 г. по области, общини, местоживеене и пол

(Брой)

Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Габрово	112334	54239	58095	91904	44342	47562	20430	9897	10533
Габрово	59663	28797	30866	54004	26040	27964	5659	2757	2902
Дряново	8975	4282	4693	6887	3295	3592	2088	987	1101
Севлиево	33099	16072	17027	20898	10164	10734	12201	5908	6293
Трявна	10597	5088	5509	10115	4843	5272	482	245	237

Продължава процесът на застаряване на населението в Габровска област. В края на 2016 г. лицата на 65 и повече навършени години са 31 316 или 27.9% от населението на

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – СЕВЕР

Отдел „Статистически изследвания – Габрово“

областта, като най-висок е този дял в общините Трявна – 31.1%, Дряново – 30.5%, Габрово – 27.5% и Севлиево – 26.8%. В сравнение с 2015 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 0.4 процентни пункта.

Процесът на застаряване е по-силно изразен сред жените, отколкото сред мъжете. Относителният дял на жените над 65 и повече годишна възраст е 32.4%, а на мъжете е 23.1%, като тази разлика се дължи на повишената смъртност сред мъжете и като следствие от нея по-ниската средна продължителност на живота при тях.

Към 31.12.2016 г. **децата** до 15 години в областта са 12 758 или 11.4% от общото население, като спрямо 2015 г. този дял се увеличава с 0.1 процентни пункта.

Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Сливен – 18.2%, и Бургас – 15.4% от населението на областта. Общо в петнадесет области този дял е под общия за страната, като най-нисък е в областите Габрово – 11.4%, и Смолян – 11.5%. В регионален аспект делът на лицата под 15 години е най-висок в общините Севлиево и Дряново – съответно 12.8% и 11.4%, а най-нисък в община Трявна – 9.1%.

Към 31.12.2016 г. **общият коефициент на възрастова зависимост¹** в област Габрово е 64.6 %, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат малко повече от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2015 г. този коефициент е бил 63.4%.

Това съотношение е по-благоприятно в градовете – 58.0%, отколкото в селата – 102.1%.

Застаряването на населението води до повишаване на неговата **средна възраст**, която от 47.5 години през 2015 г. нараства на 47.7 години в края на 2016 година.

Процесът на застаряване на населението се проявява както в селата, така и в градовете, като в градовете средната възраст на населението е 46.5 години, а в селата – 53.6 години.

Тенденцията на застаряване на населението води до промени и в неговата основна възрастова структура - **под, във и над трудоспособна възраст²**. Влияние върху съвкупностите на населението във и над трудоспособна възраст оказват както застаряването на населението, така и законодателните промени при определянето на възрастовите граници за пенсиониране.

За 2016 г. тези граници за населението в трудоспособна възраст са до навършването на 60 години и 10 месеца за жените и 63 години и 10 месеца за мъжете.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2016 г. е 62 675 души, или 55.8% от населението на областта, като мъжете са 33 836, а жените – 28 839 души. През 2016 г. броят на трудоспособното население намалява с 1345 души, или със 2.1% спрямо предходната година.

¹ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

² Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст са определени съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 година).

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – СЕВЕР

Отдел „Статистически изследвания – Габрово“

Към края на 2016 г. в над трудоспособна възраст са 36 025 души, или 32.1%, а под трудоспособна възраст – 13 634 души, или 12.1% от населението на областта.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коэффициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2016 г. в областта това съотношение е 48. За сравнение, през 2001 г. 100 лица, излизащи от трудоспособна възраст, са били замествани от 89 млади хора.

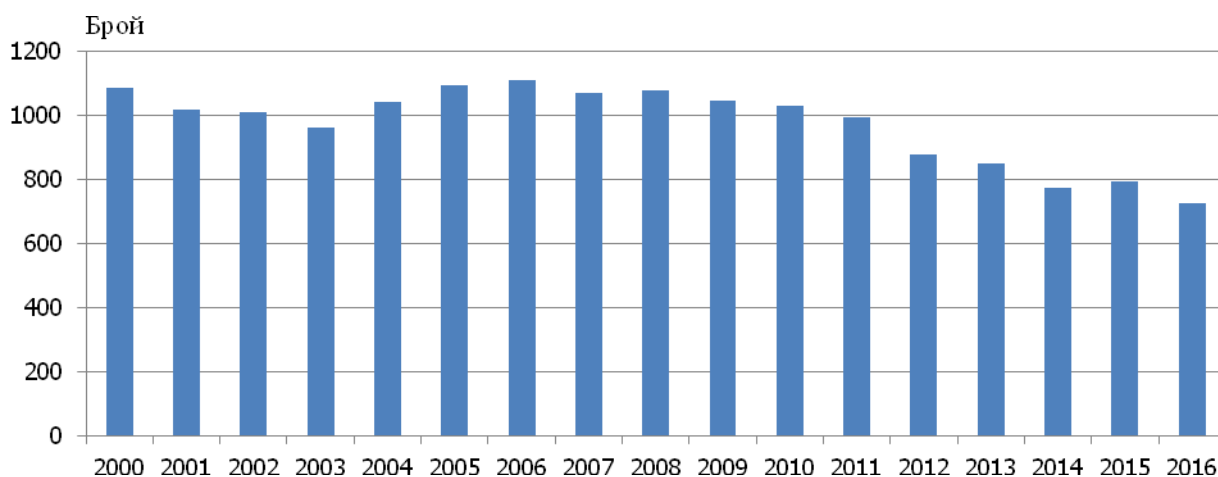
Към 31.12.2016 г. в градовете на област Габрово живеят 91 904 души, или 81.8%, а в селата – 20 430 души, или 18.2% от населението на областта.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2016 г. в областта са регистрирани **734 родени деца**, като от тях **727 (99.0%) са живородени**. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява със 67 деца, или с 8.4%.

Фиг. 1. Живородени деца през периода 2000 - 2016 година

Коефициентът на обща раждаемост през 2016 г. е **6.4‰**, а през предходната 2015 г. – 6.9‰.

Броят на живородените момчета 366, а този на живородените момичета е 361.

Раждаемостта в област Габрово е с най-ниски стойности (6.4‰) спрямо средната за страната, а най-висока е в област Сливен – 12.2‰.

3 Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – СЕВЕР

Отдел „Статистически изследвания – Габрово“

Броят на жените във фертилна възраст (15 - 49 навършени години) в областта, или размерът на родилните контингенти и тяхната плодовитост, оказва съществено влияние върху равнището на раждаемостта и определя характера на възпроизводството на населението.

Броят на жените във фертилна възраст към 31.12.2016 г. е 20 517 души, като спрямо предходната година намалява с 569.

Тоталният коефициент на плодовитост⁴ е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. През 2016 г. средният брой живородени деца от една жена е 1.41. За сравнение, през 2001 г. той е бил 1.14, а през 2015 г. - 1.47.

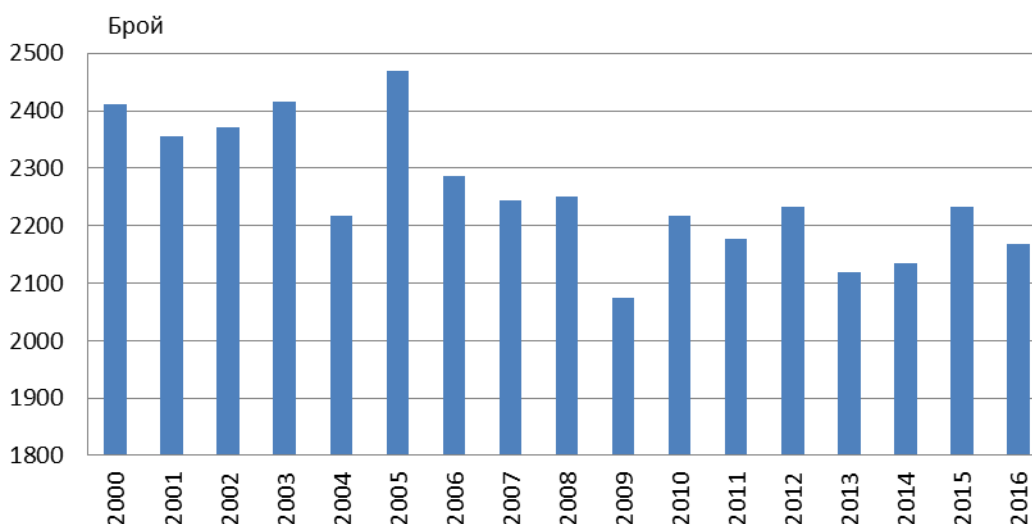
Средната възраст на жените при раждане на първо дете се увеличава от 27.4 години през 2015 г. на 27.6 години през 2016 година.

През 2016 г. **броят на извънбрачните живораждания е 508 или 69.9%** от всички живораждания. Относителният дял на извънбрачните живораждания в селата (71.1%) е по-нисък отколкото в градовете (69.6%). В регионален аспект най-висок е относителният дял на извънбрачните живораждания в общините Трявна (84.4%) и Габрово (69.8%).

Смъртност

Броят на умрелите лица в областта през 2016 г. е 2169 души, а коефициентът на обща смъртност⁵ - 19.1‰. Спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 65, или с 2.9%. Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо.

Фиг. 2. Умрели през периода 2000 - 2016 година

Смъртността сред мъжете (20.2‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (18.2‰). През 2016 г. продължават силно изразените различия

⁴ Среден брой живородени деца, които би родила една жена през целия си фертилен период съобразно повъзrastовата плодовитост през отчетната година.

⁵ Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – СЕВЕР

Отдел „Статистически изследвания – Габрово“

в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (34.5‰) отколкото в градовете (15.7‰).

Показателят за преждевременната смъртност⁶ през 2016 г. (16.4%) се увеличава спрямо предходната 2015 г. (16.5%). В стойностите на показателя за преждевременната смъртност има съществени разлики при мъжете и жените. Умрелите жени на възраст до 64 години вкл. са 10.3% от всички умрели жени, а стойността на този показател при мъжете е 22.2%.

През 2016 г. в областта са починали 4 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност⁷ е 5.5‰. За сравнение, през 2001 г. коефициентът на детска смъртност е бил 11.8‰, през 2005 г. - 6.4‰, а през 2015 – 3.8‰.

Бракове и разводи

През 2016 г. са регистрирани 311 юридически брака – с 1.3% повече спрямо предходната година, а коефициентът на брачност⁸ е 2.7‰. Основна част от всички регистрирани бракове (268) са сред населението в градовете.

За 79.1% от жените и 79.4% от мъжете, сключили граждански брак през 2016 г., той е бил първи.

Броят на разводите в Габровска област през 2016 г. е 165, или с 3.5% по-малко от регистрираните през 2015 година. От всички прекратени бракове 84.8% се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна миграция

През 2016 г. в Габровска област са се заселили 1675 души, а са се изселили 2171 или механичният прираст има отрицателна стойност – минус 496.

Естествен и механичен прираст на населението

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение.

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. **През 2016 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на област Габрово е намаляло с 1442 души.**

Намалението на населението, измерено чрез **коефициента на естествения прираст, е минус 12.7‰⁸.** Коефициентът на естествения прираст в градовете е минус 9.2‰, а в селата - минус 28.3‰, или намалението на населението в областта в резултат на естествения прираст се дължи предимно на негативните демографски тенденции в селата.

Област Габрово се нарежда на 4 място сред областите с най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст.

⁶ Относителен дял на умрелите лица под 65-годишна възраст от общия брой на умиращите.

⁷ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

⁸ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

ТЕРИТОРИАЛНО СТАТИСТИЧЕСКО БЮРО – СЕВЕР

Отдел „Статистически изследвания – Габрово“

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.